

Aprecieri

Lucrarea domnului Marius Silveșan analizează raporturile dintre bisericile creștine baptiste din România și regimul democrat popular între anii 1948-1965.

Informația, în bună măsură inedită, a rezultat din Arhiva Secretariatului de Stat pentru Culte, Arhiva Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității, Arhivele Naționale Istorice Centrale, a Ministerului Afacerilor Externe, postului Radio Europa Liberă de la Budapesta și aceea a Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România.

Autorul a consultat și documente editate, lucrări speciale și generale, articole și studii. Informația cuprinzătoare rezultată în urma cercetării se regăsește și în comentariile ce însoțesc notele de subsol.

O expunere ordonată urmează planul unei lucrări menite să prezinte și să analizeze o temă care nu a mai făcut obiectul unei cercetări de fond, în cazul de față biserica baptistă între anii 1948-1965.

Lucrarea, bazată pe o documentare temeinică din surse în bună măsură inedite, cu un plan și o expunere ordonate, merită toată atenția.

Academician Dinu C. Giurescu

***

Lucrarea scoate în evidență și aspectul acelei politici duplicitare caracteristică perioadei de debut a sistemului comunist, potrivit căreia Statul, în Constituție și hotărârile oficiale expunea aparenta intenție de a oferi libertate religioasă pe care, însă, o încălca prin aceleași normative cărora le dădea interpretări tendențioase.

Astfel, în această perioadă se pune problema reorganizării cultului baptist și a altor culte evanghelice, a aprobării statutului de funcționare, precum și a altor demersuri vitale pentru biserici și organizațiile religioase.

Scopul tezei este să stabilească adevărul istoric cu privire la relația dintre Statul comunist și Bisericile Baptiste așa cum acesta poate fi reconstituit printr-o analiză atentă a documentelor de primă mână, atât ale cultului cât și ale Statului identificate și consultate în Arhiva Departamentul Cultelor, Arhivele Naționale, Arhiva CNSAS, Arhiva Uniunii Baptiste împreună cu puțină bibliografie existentă în cărți și reviste. Metoda folosită este aceea de analiză a surselor documentare de arhivă atât din țară cât și a unor organizații internaționale, a cărei rezultate sunt apoi sintetizate în concluzii pertinente.

În introducere sunt prezentate definițiile și termenii folosiți în lucrare, precum și metodologia științifică de analiză și sunt stabilite direcțiile de cercetare privind evoluția comunităților baptiste în perioada 1948-1965. De asemenea sunt evidențiate: legislația timpului cu referire la cultul baptist precum și atitudinile de persecuție și represiune exercitate de către Stat cât și aspecte de colaborare. Toate acestea privesc atât din perspectiva Statului cât și a Bisericii.

Conf. univ. dr. Alexandru Neagoe, Universitatea de Vest, Timișoara

***

Principalul merit al lucrării constă, cred, în tema aleasă: este indubitabil că istoria acestei minorități religioase din România este unul dintre capitolele de istorie națională care trebuie cunoscute și cercetate mai bine, în contextul vieții religioase din primele două decenii de regim comunist. Lucrarea este foarte folositoare cu atât mai mult cu cât, în discursul public, diferitele clișee despre alteritatea religioasă suplinesc deseori cunoașterea propriu-zisă a celuilalt. Din acest punct de vedere, este un fapt că la începuturile regimului comunist autohton România era un creuzet foarte interesant de etnii, naționalități și minorități religioase. Cum autorul precizează în mai multe rânduri, pe termen scurt acest amalgam religios n-a fost scutit de probleme: unele plecate din prejudecăți, altele din interese politice de moment sau altele decurgând, pur și simplu, din *spiritul timpului*.

În opinia mea, lucrarea dlui Silveșan are câteva elemente de noutate: i) în primul rând, cum spuneam, este tema ca atare; ii) apoi, un alt element de certă noutate este analiza relativ aplicată a studiilor de caz alese, anume situația unora dintre liderii comunității baptiste; iii) în fine, un al treilea element îl reprezintă încercarea de îmbinare dintre analiza istorică și analiza culturală (consecințele legislative, strategii politice, propaganda religioasă etc.). Nu în ultimul rând, merită subliniat faptul că lucrarea are la bază și un important fond arhivistic (din arhivele ANIC, CNSAS, MAE, Secretariatul de Stat pentru Culte, Arhiva Uniunii Bisericilor Creștine Baptiste din România), cercetat bine de autor.

Prof. univ. dr. Adrian Cioroianu, Universitatea București

***

Subiectul tratat de domnul Marius Silveșan este de actualitate și completează cu profesionalism stadiul cercetărilor în privința raporturilor dintre Stat și Bisericile creștine din România din primele două decenii de la publicarea *Legii cultelor* de către regimul comunist (1948). Majoritatea studiilor realizate până acum de către istorici s-au oprit mai cu seamă asupra confesiunilor tradiționale din România (Biserica Ortodoxă, Biserica Romano-Catolică și Biserica Greco-Catolică, Bisericile Reformei – Calvină, Evanghelică, Unitariană) și mai puțin asupra cultelor care în societatea românească sunt percepute ca „neoprotestante”. Au apărut desigur și lucrări dedicate Bisericii Baptiste, contribuții semnificative fiind oferite de Alexa Popovici și de Ioan Bunaciu și care, pentru perioada comunismului, pot fi privite ca valoroase mărturii personale. Domnul Silveșan are însă meritul a fi realizat o analiză sistematică a temei, printr-o riguroasă metodologie și pe un suport documentar, arhivistic, care nu a fost accesibil cercetătorilor mai sus amintiți.

... Relevant pentru subiectul tezei este studiul comparat al *Legii cultelor* din 1948 și al *Constituțiilor* din anii 1948, 1952 și 1965 deoarece nuanțează distanța creată între legislație, care susținea libertatea religioasă și realitatea concretă, care înregistra amestecul constant al Statului, prin Departamentul Cultelor și nu numai, în viața cotidiană a Bisericilor din România, acestea fiind supuse unui control strict ce urmărea atât supravegherea și limitarea activităților religioase, cât și transformarea acestora în instrumente ale puterii comuniste.

Pr. conf. univ. dr. Cristian Barta, Universitatea Babeș-Bolyai, Cluj-Napoca